

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS NARIŲ
GITANOS MATIEKUVIENĖS IR ANDRIAUS PUKSO**

**VERTINIMO IŠVADA
DĖL DZŪKIJOS APYGARDOS NR. 69 RINKIMŲ KOMISIJOS 2020 M. SPALIO 22 D.
SPRENDIMO NR. 33 „DĖL PAPIRKIMŲ TYRIMO GRUPĖS IŠVADOS“**

2020 m. spalio 29 d. Nr. 3-112 (1.2)
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija 2020 m. spalio 23 d. gavo Dzūkijos apygardos Nr. 69 rinkimų komisijos (toliau – Dzūkijos ARK) 2020 m. spalio 22 d. sprendimą Nr. 33 „Dėl papirkimų tyrimo grupės išvados“, kuriuo patvirtinta Dzūkijos ARK sudarytos Papirkimų tyrimo grupės 2020 m. spalio 21 d. išvada Nr. 6. „Dėl Daivos Ulbinaitės veiksmų“ (toliau – Tyrimo grupės išvada). Papirkimų tyrimo grupės išvadoje konstatuojama, kad *„Daiva Ulbinaitė 2020-08-28 įvykusios Naujųjų Valkininkų bibliotekos atidarymo šventės metu šiai bibliotekai padovanodama dvi knygas (viena iš jų pavadinimu „Nustokime krūpčiot“, knygos autorė Daiva Ulbinaitė, antroji knyga „Tekstai ir kontekstai“, viena iš knygos autorių Daiva Ulbinaitė), kurių abiejų kaina leidykloje yra apie 11 eurų, neįvykdė papirkimo (šie jos veiksmai nelaikomi papirkimu)“*.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 3 dalimi ir Rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimo ir vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2017 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. Sp-47 „Dėl Rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimo ir vertinimo tvarkos aprašo ir Metodinių rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 40 ir 41 punktais, teikiama išvada dėl Dzūkijos ARK 2020 m. spalio 22 d. sprendimo Nr. 33 „Dėl papirkimų tyrimo grupės išvados“.

1. Tyrimo objektas

Tyrimas atliktas pagal 2020 m. rugsėjo 23 d. Reklamos gaudyklėje gautą anoniminių pranešimą: *„Kandidatė į LR Seimą Daiva Ulbinaitė dalyvavo Naujųjų Valkininkų bibliotekos ir bendruomenės namų atidarymo šventėje, kuri vyko 2020 m. rugpjūčio 28 d. Naujuosiuose Valkininkuose. Sakydama sveikinimo kalbą D. Ulbinaitė prisistatė kaip kandidatė į Seimą, vykdė agitaciją. Renginio metu kandidatė dovanavo savo knygas. Iš Daivos Ulbinaitės Facebook paskyroje publikuotų nuotraukų matyti, kad ji kalbėdama laiko knygas rankose. Prašau ištirti ar tai nėra rinkėjų papirkimas. Naujieji Valkininkai priklauso Dzūkijos rinkimų apygardai, kurioje D. Ulbinaitė ir kandidatuoja. Šventėje dalyvavo daug šios apygardos rinkėjų“* (kalba netaisyta). Prie pranešimo pridama socialinio tinklo „Facebook“ ekrano profilio „Daiva Ulbinaitė: imuosi atsakomybės“ nuotrauka (angl. PrintScreen) su užrašu *„Naujieji Valkininkai turi naują biblioteką! O jos vadovė Danute Blažulioniene – pilną galvą naujų idėjų! Linkiu, kad bibliotekos durys būtų*

kuo dažniau varstomos, knygos graibstomos, prie kompiuterių ir bendruomenės namuose virtų gyvenimas!“ (kalba netaisyta) bei nuotraukomis.

2. Atlikto tyrimo procedūrų vertinimas

2.1. Dzūkijos ARK Papirkimų tyrimo grupė sudaryta nepažeidžiant Aprašo 16 punkto reikalavimų.

2.2. Tyrimas atliktas laikantis Aprašo 24 punkte nustatytų terminų.

2.3. Tyrimo metu apklausta kandidatė Daiva Ulbinaitė, kurios veiksmai buvo apskūsti pateikus pranešimą Reklamos gaudyklėje. Laikytina, kad D. Ulbinaitė buvo tinkamai informuota apie atliekamą tyrimą, turėjo galimybę atsakyti į pateiktus klausimus, taip pat pateikti paaiškinimus. Taip pat buvo apklaustos Naujųjų Valkininkų bibliotekos vadovė Danutė Blažulionienė bei Varėnos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Spaudinių komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėja Aldona Mikelevičienė.

2.4. Varėnos rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje 2020 m. spalio 14 d. Tyrimo grupės vadovas atliko dovanotų objektų (knygų) apžiūrą.

2.5. Dzūkijos ARK Papirkimų tyrimo grupės 2020 m. spalio 21 d. išvada ir Dzūkijos ARK 2020 m. spalio 22 d. sprendimas Nr. 33 Lietuvos Respublikos vyriausiajai rinkimų komisijai perduoti laikantis teisės aktuose nustatytų terminų.

3. Tyrimo metu nustatytos sprendimui priimti reikšmingos faktinės aplinkybės

3.1. 2020 m. balandžio 10 d. prasidėjo 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija. Daiva Ulbinaitė kandidatavo Dzūkijos rinkimų apygardoje Nr. 69. Ji politinės kampanijos dalyve registruota 2020 m. gegužės 21 d. (Vyriausiosios rinkimų komisijos nario sprendimas Nr. PK1-2020LRS-S67).

3.2. Daiva Ulbinaitė neneigia, kad dalyvavo Naujųjų Valkininkų bibliotekos atidarymo renginyje bei padovanojo dvi knygas: *„Rugpjūčio 28 d. dar nežinojau ar būsiu registruota kandidate į LR Seimą (oficialiai kandidate VVRK buvau įregistruota tik rugsėjo 11 d.), todėl tądien jokios agitacijos nevykdžiau ir apie rinkimus nekalbėjau.*

Naujųjų Valkininkų bibliotekos atidarymo proga tardama sveikinimo žodį kalbėjau apie mūsų bendradarbiavimą per kampaniją „Knygų Kalėdos“ ir bibliotekininkų misiją, bibliotekai padovanojau savo kūrinį - knygą "Nustokim krūpčiot. Prezidentė Dalia Grybauskaitė" bei knygą, prie kurios sudarymo esu prisidėjusi „Tekstai ir kontekstai". Knygas perdaviau vienam iš renginio vedėjų. Šių knygų leidyklos kaina yra apie 11 eurų. Savo kūrinį naujos Valkininkų bibliotekos atidarymo proga perdaviau bibliotekai, ne konkrečiam skaitytojui/ rinkėjui“ (kalba netaisyta).

„Kaip jau minėjau, sveikinimo žodyje kalbėjau apie bibliotekininko misiją, dėkojau už bendrą darbą per kampaniją „Knygų Kalėdos“, gal dar apie unikalų Varėnos rajono projektą „Mobilioji biblioteka“, kuriam taip pat esu dovanojusi ir perdavusi daug knygų dar praeitų metų

lapkritį. Prezidentės inicijuotos kampanijos „Knygų Kalėdos“, prie kurios dirbau būdama jos patarėja, esmė ir buvo dovanoti savo krašto bibliotekoms taip trūkstamų naujų knygų. Mano šeima įvairių knygų yra dovanojusi ir Vydenių kaimo bibliotekai. Tęsdama šią tradiciją - knygų padovanojau ir Naujųjų Valkininkų bibliotekai. Šventės dalyviai manau aiškiai suprato, kad knygos perduodamos bibliotekai, ne kam nors konkrečiai.

Nežinau ar renginys buvo filmuojamas mačiau tik fotografę“ (kalba netaisyta).

3.3. Tyrimo metu klausimai buvo pateikti ir Naujųjų Valkininkų bibliotekos vadovei Danutei Blažulionienei bei Varėnos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Spaudinių komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėjai Aldonai Mikelevičienei. Anot D. Blažulionienės: „<...>2. Viešosios bibliotekos padalinio Naujųjų Valkininkų kaime atidaryme dalyvavau, nes tai mano darbo vieta. 3. Pastato atidarymo šventėje buvo daug sveikintojų, kas ką dovanuoja išvardyti negaliu, neprisimenu. 4. Tarp dovanų buvo dvi knygos, jos šiuo metu yra komplektavimo skyriuje Varėnos viešojoje bibliotekoje. Tikslių pavadinimų neatsimenu, nežiūrėjau. <...> 7. Jau minėjau, aš nesu N.Valkininkų bendruomenės pirmininkė, o dovanos buvo dovanojamos bibliotekai, o ne man asmeniškai. 8. <...> knygos šiuo metu yra Varėnos V Bibliotekos komplektavimo skyriuje, tai bibliotekos turtas. 9. Jūsų minimas asmuo agitacija per atidarymą neužsiėmė, asmeniškai su manimi nebendruoja (kaip ir likusieji kandidatai)“ (kalba netaisyta). Atsakymas papildytas: „<...>2. Tikrai neragino, negirdėjau. 3. Supratau, kad bibliotekai dovanuoja knygas ir dėliausi, kad kaime yra tokia puiki biblioteka. 4. Ji niekuo nesiskyrė nuo kitų sveikintojų.<...> 5. <...> Asmeniškai manęs neveikia nei dovanos, nei kalbos, savo nuomonę aš pasilieku sau. Filmuotos medžiagos niekur nemačiau, reiškia niekas nefilmavo“ (kalba netaisyta).

Tyrimo grupės vadovui 2020 m. spalio 14 d. Varėnos rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje atliekant dovanotų objektų (knygų) apžiūrą bei apklausiant A. Mikelevičienę nustatyta: „<...>Darbuotoja paaiškina, kad tai originalūs prezidentės Dalios Grybauskaitės ranka rašyti parašai, kuriuos yra gavusi Daiva Ulbinaitė, patvirtina, kad tai ne spaustuvėje atspausdinti parašų atvaizdai. Vartant abiejų knygų puslapius nepastebėta jokių dedikacijų ar kitų užrašų, iš kurių būtų galima suprasti, kad tai yra Daivos Ulbinaitės dovanotos knygos, kad tai yra dovana bibliotekai ir panašiai. Bibliotekos darbuotoja taip pat patvirtino, kad knygose yra tik prezidentės parašai - tik tuom šios knygos skiriasi nuo įprastai perkamų knygų. Varėnos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Spaudinių komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėja Aldona Mikelevičienė nurodė, kad jos, kaip rinkėjos valios ir pasirinkimo už ką balsuoti, nepaveikė faktas, jog jos darbdaviui - bibliotekai buvo padovanotos dvi knygos“.

3.4. Tyrimo grupės vadovo nustatyta, kad padovanotos knygos rinkimų kampanijos metu nebuvo prieinamos visuomenei: „<...>knygos daugiau kaip prieš mėnesį, kartu su keletu kitų knygų dėžėje yra atvežtos į Varėną tikslu jas užregistruoti, įtraukti į apskaitą ir vėl grąžinti į Naujųjų

Valkininkų biblioteką, kur tada jomis galėtų naudotis bibliotekos lankytojai. Pokalbio metu paaiškina, kad kol kas skaitytojams šios knygos buvo ir yra neprieinamos, jos yra tarnybinėse patalpose. Bibliotekos darbuotoja patvirtina, kad taip yra daroma pagal vidinę leidinių apskaitos tvarką“ (kalba netaisyta).

3.5. Dzūkijos ARK Papirkimų tyrimo grupės nustatyta: *„Nustatytų aplinkybių visuma yra pagrindas išvadai, kad nebuvo pažeista Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5(1) straipsnio 1 dalis, numatanti, kad prasidėjus Seimo rinkimų politinei kampanijai, taip pat rinkimų dieną draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėją dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatū, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę“.*

4. Tyrimo metu atlikto teisinio vertinimo pagrįstumo vertinimas

4.1. Dzūkijos ARK Papirkimų tyrimo grupės protokoluose ir išvadose cituojamas teisinis reglamentavimas rodo, kad šios grupės nariai yra susipažinę su galiojančiu teisiniu reglamentavimu.

4.2. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Vilniaus apygardos administracinis teismas 2020 m. kovo 5 d. sprendime administracinėje byloje Nr. eI3-961-484/2020 aiškiai ir nedviprasmiškai yra pažymėjęs, kad *„Dovanos ar kitoks materialus ir nematerialus atlygis, neatlygintinos paslaugos suteikimas rinkėjui rinkimų kampanijos metu besąlygiškai laikomas rinkėjo papirkimu. Kitoks įstatymo aiškinimas sudarytų sąlygas kandidatams <...> piktnaudžiauti esama situacija, nesilaikyti nustatyto draudimo papirkti rinkėjus ar rinkimų teisę turinčius asmenis. Dovana, suteikta rinkėjui ar rinkimų teisę turinčiam asmeniui, prasidėjus politinei kampanijai, negali būti pateisinama šventėmis ar kitomis aplinkybėmis“.*

4.3. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Daiva Ulbinaitė politinės kampanijos dalyve buvo registruota 2020 m. gegužės 21 d., nors kaip pati teigia: *„Rugpjūčio 28 d. dar nežinojau ar būsiu registruota kandidate į LR Seimą (oficialiai kandidate VRK buvau įregistruota tik rugsėjo 11 d.), todėl tądien jokios agitacijos nevykdžiau ir apie rinkimus nekalbėjau“.*

5. Išvada

Dzūkijos apygardos Nr. 69 rinkimų komisijos 2020 m. spalio 22 d. sprendimas Nr. 33 „Dėl papirkimų tyrimo grupės išvados“ priimtas laikantis nustatytų terminų, įvertinus visas tyrimui reikšmingas aplinkybes bei galiojantį teisinį reglamentavimą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Lietuvos Respublikos vyriausiajai rinkimų komisijai
s i ū l o m a:

Patvirtinti Dzūkijos apygardos Nr. 69 rinkimų komisijos 2020 m. spalio 22 d. sprendimą Nr. 33 „Dėl papirkimų tyrimo grupės išvados“.

Komisijos nariai

Gitana Matiekuviene

Andrius Puksas